

คม
ความคิด
พัฒนาสังคม

ดร. อิงกร

อุทิศตน
อาสานงาน
เอื้ออาทร
อำนาจประโยชน์สุข

ไมตรี อินทุสุต
ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

หนังสือ “คมความคิด พัฒนาสังคม” เป็นการรวบรวมข้อคิด คำคม และเกร็ดความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน ด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การดำเนินชีวิต ตลอดจนการพัฒนาบุคลิกภาพ และการวางตนให้มีเสน่ห์ เป็นที่รักของผู้คนที่ต้องพบปะในสังคมและการงาน

นอกจากนี้ ยังได้สอดแทรกเนื้อหาและข้อคิดต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์สำหรับข้าราชการทั้งในการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน ทั้งคิด-คน-งาน การดำรงชีวิต อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

ขอปรกบในฐานะที่ทำงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จึงได้รวบรวมภารกิจ บทบาท และหลักในการบริหารงาน พม. ไว้

เพื่อให้เข้าใจภาพรวมของงาน แก่น และกรอบความคิด
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ
ผู้อ่าน ข้าราชการ และผู้สนใจทั่วไป เพื่อเป็น “ตำรา”
ที่สร้าง “ตำนาน” การสร้างคน สร้างองค์กร สืบไป

(ไมตรี อินทุสุต)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ก

1. ภารกิจ ยุทธศาสตร์ หลักในการบริหารงาน พม.....1
2. หลักในการขับเคลื่อนงาน.....11
 ค่านิยม บทบาทการทำงาน
3. ภารกิจเด่น.....17
4. การวางตัวที่เหมาะสม บุคลิกภาพ.....25
 เทคนิคการบริหารงานนาย
5. หลักการบริหารจากท้องถิ่น สู่รัฐ สู่สากล.....35
6. จาก MDGs สู่ SDGs.....47

1

ภารกิจ

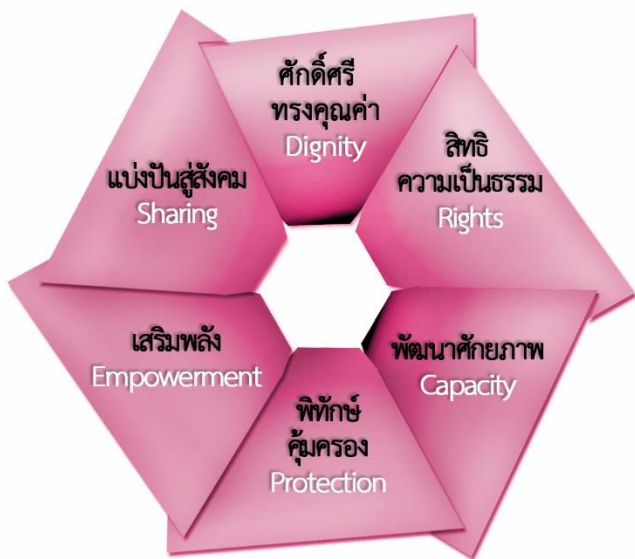
ยุทธศาสตร์

หลักในการบริหารงาน พม.

กรอบงาน

ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ยุทธศาสตร์

5 Social

ส. เพื่อสร้างสังคมอุดมสุข

5 Social

Immunity

Mobility

Efficiency

Collaboration

Welfare

5 ส.

เพื่อสร้างสังคมอุดมสุข

สร้างภูมิคุ้มกัน

เสริมการขับเคลื่อนทางสังคม

เสริมประสิทธิภาพทางสังคม

ผนึกกำลังทุกภาคส่วน

สวัสดิการสังคม

5P

ขจัดความยากจนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

People

Planet

Prosperity

Peace

Partnership

End Poverty

Inclusive

ครอบคลุม

4

งานพัฒนา & สังคมของ พม.

พัฒนา

สังคม

พัฒนาคน

สังคมคุณภาพ

พัฒนาสังคม

สังคมเป็นธรรม

พัฒนาชุมชน

สังคมสวัสดิการ

พัฒนาเมือง

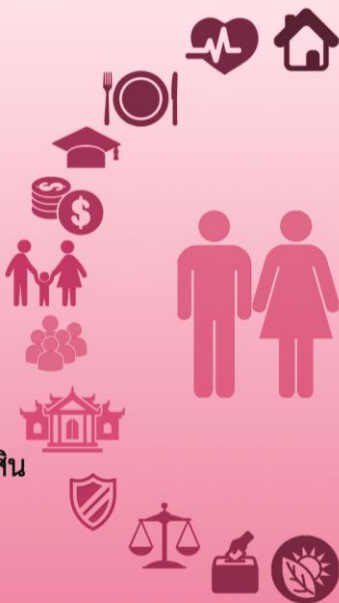
สังคมสร้างสุข

แนวคิด

ความมั่นคงของมนุษย์

12 ด้าน

1. ที่อยู่อาศัย
2. สุขภาพ
3. อาหาร
4. การศึกษา
5. การมีงานทำ มีรายได้
6. ครอบครัว
7. ชุมชนสนับสนุนสังคม
8. ศาสนา วัฒนธรรม
- 9.ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
10. สิทธิความเป็นธรรม
11. การเมือง
12. สิ่งแวดล้อมทรัพยากร/พลังงาน

ถ้อยคำของชาว พม.

▶ ปัญหาสังคม

1. ตกทุกข์
2. ได้ยาก
3. ยากจน
4. เร่ร่อน
5. ขอดทาน
6. ไร้ที่พึ่ง

▶ สิ่งที่คาดหวัง

1. สิทธิ
2. เท่าเทียม
3. เสมอภาค
4. ค้ำครอง
5. พิทักษ์
6. ศักดิ์ศรี
7. ลดความ
เหลื่อมล้ำ
8. ครอบคลุม

▶ เป้าหมาย

1. สังคม
2. พัฒนา
3. มั่นคง
4. ยั่งยืน
5. พอเพียง
6. พึ่งพา
7. ชุมชน
8. ทืออยู่อาศัย

ถ้อยคำของชาว พม.

▶ หน่วยบริการ

1. สำนักงาน
2. ศูนย์
3. สถาน
4. บ้าน
5. นิคม
6. สถานี
7. สถาบัน

▶ กลุ่มเป้าหมาย

1. เด็ก เยาวชน
2. สตรี
3. คนพิการ
4. ผู้สูงอายุ
5. ผู้ด้อยโอกาส
6. ชาวเขา
7. ชชาติพันธุ์

▶ ภารกิจ พม.

1. ประคอง
2. พยุง
3. ค้ำจุน
4. หนุนเสริม
5. สวัสดิการ
6. เสริมพลัง
7. เครือข่าย
8. จัดบริการ

ชุดคำในแวดวง
ขอบข่ายงานของ พม.

R

Rights

Response

Reliable

I

Inclusive

Immunity

Integration

G

Global

Gender

Governance

H

Human Beings

Human Rights

Humanitarian

T

Transparency

Thoroughly

Together

2

หลักในการขับเคลื่อนงาน ค่านิยม บทบาทการทำงาน

การวิเคราะห์แยกแยะ “คน”

1

Gender

เพศ

2

Generation

ช่วงชั้น วัยเด็ก

เยาวชน ผู้ใหญ่

3

Nationality

เชื้อชาติ

สัญชาติ

ชาติพันธุ์

4

Education

ระดับการศึกษา

แหล่งที่ศึกษา

5

Emotion

พื้นฐาน

ด้านอารมณ์

เข้าเส้นชัย... ไปวางทราย

วิธีขับเคลื่อนงาน...ถึงพร้อมด้วย...

361 องศา แล้วหรือ

อย่าให้ร้องเอ๊ะ? ต้องร้องอ้อ ?

เร่ง & รุกอย่า ...เฉื่อย & เฉยและเซย

เรียกแผน สร้างเกม

คิดและคิด อ่านและอ่าน

เกาะติดงาน งานหนักไม่เคยฆ่าคน

ตั้งวงปรึกษาหารือ บอกเล่าหรือ รายงาน ติดตาม

ขจัดความเสี่ยง ทุกจุด...ทุกเม็ด...ทุกก้าว...

พม.ทุกยาม ยามเช้า..สาย..บ่าย..เย็น..ค่ำ..ดึก..

สองยาม... ยามรัก... ยามซัง

มุ่งมั่น ขยัน เรียบง่าย ประหยัด สามัคคี มีวินัย

ช่วยตนเอง

ลักษณะของ “ที่พักพิง” ของ พม.

ค่านิยมชาว พม.

7อ.

1. อุทิศตน

2. อาสางาน

3. เอื้ออาทร

4. อ่อนน้อมถ่อมตน

5. อำนวยประโยชน์สุข

6. อเนกประสงค์ภารกิจ

7. อารยวิถี

บทบาทภาระงานของผู้ดูแลสถานสงเคราะห์

1. บัญชน
2. บัญประคอง
3. บัญพยุ
4. บัญคำ
5. บัญพา
6. บัญปลุก
7. บัญแต่ง
8. บัญเลี้ยง
9. บัญประเคน
10. บัญป้อน
11. บัญนำ
12. บัญประโลม
13. บัญบรรเทา
14. บัญบันเทิง

3

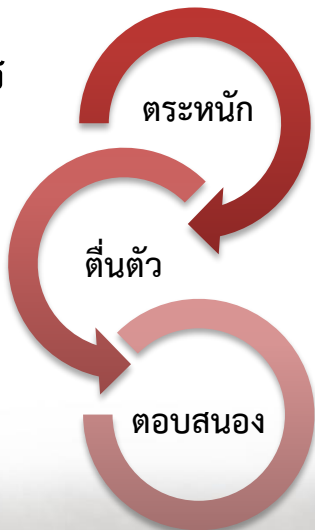
ภารกิจเด่น

STOP HUMAN TRAFFICKING

หยุดขบวนการ

ค้ามนุษย์

งานค้ามนุษย์

ต้องสร้าง

7 แนวคิด ความเท่าเทียมระหว่างเพศ

7 บทบาทสตรี

1. สตรี กับ ความเป็นแม่
2. สตรี กับ ความเป็นผู้นำ
3. สตรี กับ ความเสมอภาค
4. สตรี กับ แรงงาน
5. สตรี กับ ความสวยงาม
6. สตรี กับ ความพอเพียง
7. สตรี กับ การพัฒนาชุมชน

ปัจจัยนำมาสู่ การใช้ความรุนแรงในครอบครัว

บุคคล

⇒ ติดสุรา

⇒ ยาเสพติด

⇒ จิตมีปัญหา

⇒ อารมณ์

⇒ แปรปรวน

⇒ ชักชวนนอกใจ

⇒ คนไร้อาชีพ

ครอบครัว

⇒ พ่อแม่ขาดเวลา

⇒ มีปัญหาหย่าร้าง

⇒ สร้างลูกเลียนแบบ

ภายนอก

⇒ ติดสื่อไม่สร้างสรรค์

⇒ รู้ไม่ทันสื่อโซเชียล

⇒ สังคมโลกาภิวัตน์

แฟลตดินแดง

ปัจจุบันอนาคต

5 ไม่

1. ไม่มั่นคง
2. ไม่ปลอดภัย
3. ไม่น่าดู
4. ไม่สะอาด
5. ไม่ทันสมัย

5 สร้าง

1. สร้างความปลอดภัย
2. สร้างความมั่นใจ
3. สร้างคุณภาพชีวิต
4. สร้างสาธารณูปการ
5. สร้างบ้านสร้างเมือง

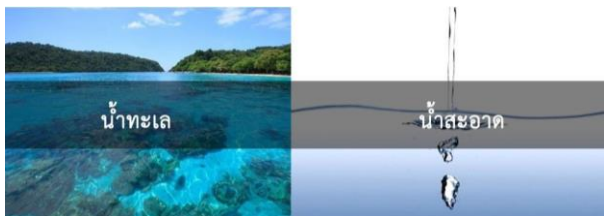
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

พอช. 5พ

1. พอเพียง
2. พึ่งตนเอง
3. พัฒนาคนและชุมชน
4. พื้นที่เป็นฐาน
5. พลั้เศรษฐกิจฐานราก

น้ำกับภูมิภาคและปัญหา

4

การวางตัวที่เหมาะสม บุคลิกภาพ เทคนิคการบริหารงานนาย

การวางตัวของผู้ใหญ่ เป็น...

1. เป็นหลัก
2. เป็นธรรม
3. เป็นกลาง
4. เป็นไทย
5. เป็นเลิศ
6. เป็นเพื่อน
7. เป็นสุข

ผู้บริหาร ระดับกลาง ที่พึงประสงค์

1. คิดเป็นระบบ
2. พูดได้
3. เขียนเป็น
4. ประเด็นดี
5. มีสัมมาคารวะ
6. รู้ท่วงทำนองและจังหวะ
7. พร้อมทักษะสากล
8. รู้จักคนรอบด้าน

ผู้นำ “ไร้เส้นรั้ว”

องค์กร

สืบสน

ทีมงาน

อลวน

ผู้คน

อลเวง

ประชาชน

อลหม่าน

ลูกทีมที่ดีต้องมี ...ลูก...

1. รับลูก	5. ป้อนลูก
2. เล่นลูก	6. กำกับลูก
3. ส่งลูก	7. ไล่ลูก
4. ตามลูก	8. เลี้ยงลูก

บัญญัติ 3 ประการในการบริหารนาย

1. รู้เขารู้เรา
2. เทคนิค “การทำงานกับเจ้านาย”
3. เทคนิค “บริหารเจ้านาย”

วิธีการบริหารนายให้เนียนๆ

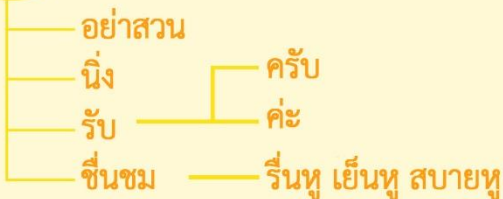
1. ตามแรง

2. สลายแรง

3. บริหารแรง

4. นำแรง

1. ตามแรง

2. สลายแรง

- หลีกสร้างตัวแทน...ใครจะช่วย ...พูดแทน..พูดนำ
- หาทางให้เข้ามาสู่วงล้อม ของเรา
- กระชับพื้นที่นาย (คิด + เงิน)
- ขยายวงล้อมพื้นที่เรา (ทั้งคิด + ข้อเสนอ)

3. บริหารแรง

- เลือก (ทางเลือกหลายทาง/option ที่ทำได้หมด)
- เร็ว (รายงาน บอกกล่าว)
- รุก (ทำก่อน ทำเข้าเป้า)
- ระนาบ (สร้างเครือข่ายแนวราบ)
- แม่น (แม่นยำ มั่นใจ)

4. นำแรง

- “ขาดฉันแล้วเธอจะรู้สึก”
- “หากฉันไม่อยู่ นายจะรู้สึกว่างุ่นง่าน”

“ยอดเสนห์”

กาย

ให้อ่อนนุ่ม

วจี

ให้อ่อนหวาน

จิตใจ

ให้อ่อนโยน

ว่าด้วย...ครู

ครูทั่วไป

... เพียงบอกเล่า

ครูที่ดีกว่า

... อธิบาย

ครูที่เหนือกว่า

... แสดงให้เห็น

ครูที่ยิ่งใหญ่

... สร้างแรงบันดาลใจ

5

หลักการบริหารจากท้องถิ่น สู่รัฐ สู่สากล

“ที่...” กับภูมิภาค และ “ที่...” แห่งปัญหา

ที่ดิน

ที่พัก

ที่ป่า

ที่ทาง

ที่อยู่อาศัย

ที่เรียน

ที่กิน

ที่เดิน

ที่ทำงาน

ที่วิ่ง

ที่ขาย

ที่บ้าน

ที่รัฐ

ที่ทอง

ที่รัก

21 อ. ใน..ถิ่น.. ที่ภูมิภาคต้องเผชิญ

อำนาจมืด

อุปถัมภ์

เอาพวก

อวิชชา

อำเภोजใจ

เออ-ออ

อคติ

อารมณ์

อาฆาต

อาวุธ

อาก้า

เอ็ม 16

เอช เค

อิมครีม

อัม

อิทธิธรรม

เอวัง

อังคาร

T-R-A-N-G

ระลึกถึงเสน่ห์เมือง “ตรัง”

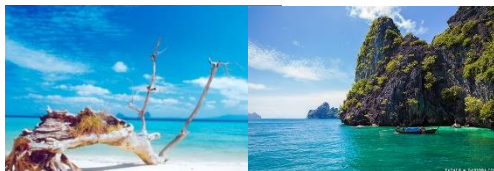
T - Tourist Destination

R - Rubber Trees

A - Andaman Sea

N - Natural Attractions

G - Generous People

ตรัง-ทะเล-ยาน

1. Logistic บก – เรือ – อากาศ
2. ตักศิลาแห่งอันดามัน
3. Medical Center ...แหล่งการแพทย์
4. เมืองแห่ง ยางพาราสู่สากล
5. เมืองแห่งพะยูนและโลมา
6. เมืองหลวงแห่งประชาธิปไตย
7. เมืองที่ปลอดภัยด้านความมั่นคง

1. สร้างกว๊านพะเยา ลือเลื่องเมืองแห่งกว๊าน
2. สร้างศาสนา ศิลปวัฒนธรรมน้ำพะเยา
3. สร้างพะเยา รักษป่า รักษา้ำตามพระราชดำริ
4. สร้างเกษตรปลอดภัย สายใยพะเยา
5. สร้างเด็ก เยาวชน และสตรี ศรีพะเยา
6. สร้างพะเยา ศูนย์กลางยางพารา แห่งล้านนา
7. สร้างบ้านสวย เมืองงาม นามพะเยา

Phuket to “7Gs”

1. Green City

เมืองสวยสะอาดสิ่งแวดล้อมดี เชี่ยวทุกกิจกรรม

2. Giving Society

สังคมแห่งการให้ แบ่งปัน เมตตาปรารถนาดี

3. Good Life

คุณภาพชีวิตดี สังคมเข้มแข็ง ปลอดภัย

4. Global Knowledge

รู้รอบ รู้ทัน แข่งขัน ทันโอกาสเปลี่ยนแปลง

5. Growing Balanced

เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เติบโตอย่างสมดุล

6. Grass Root Focus

เน้นชาวบ้าน ประชาชน เป็นรากฐาน

7. Global Medal

ทะยานสู่ความเป็นภูเก็ตสู่เหรียญทอง

ทักษะที่จำเป็นในการจัดการวิกฤติ

1. Announcement

ประกาศชี้แจงทำความเข้าใจ
ต่อสาธารณะ

2. Building Alliance / Network

สร้างพันธมิตรเครือข่ายให้เกิด
ความเชื่อมั่น

3. Communication & Coordination

ทักษะการสื่อสาร ติดต่อกับ
ประสานงาน

4. Decision Making

ทักษะในการตัดสินใจ

5. Emotional Quotient (EQ)

ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ และเอาชนะอุปสรรค

6. Focus / Fast

มุ่งเน้นไปในทิศทางเดียวกัน
ด้วยความรวดเร็ว

7. Go Beyond

มองไปข้างหน้าให้ไกลยิ่งขึ้น

8. Handbook

ทำคู่มือปฏิบัติการ

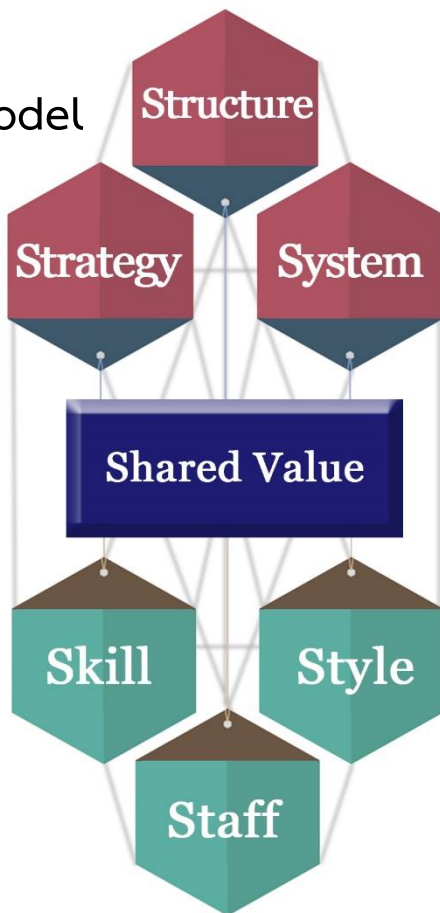
9. Insight

ระบุนสาเหตุของปัญหา

ได้อย่างชัดเจนทะลุปรุโปร่ง

7S Model

7 คุณลักษณะญี่ปุ่น ที่แลเห็น

1. คิวไลซ์
2. วินัย
3. วัฒนธรรม
4. ธรรมชาติ
5. สะอาดตา
6. พัฒนาคุณภาพชีวิต
7. จิตอาสาสาธารณะ

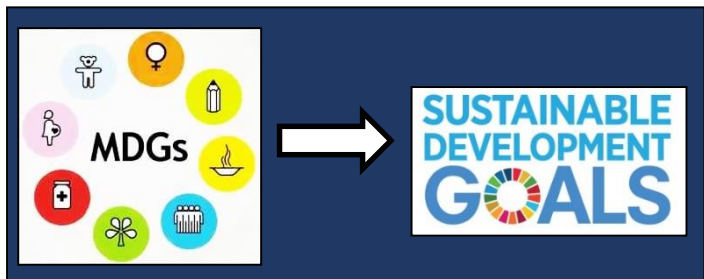
แนวคิด ความมั่นคงของมนุษย์
ของ UNDP 7 ด้าน

- 1 เศรษฐกิจ
- 2 อาหาร
- 3 สุขภาพอนามัย
- 4 สิ่งแวดล้อม
- 5 บุคคล
- 6 ชุมชน
- 7 การเมือง

6

MDGs → SDGs

เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ
(เริ่ม พ.ศ.2543 สิ้นสุด พ.ศ.2558)

Millennium Development Goals

(MDGs) 8 เป้าหมายหลัก

1. ขจัดความยากจนและความหิวโหย
2. ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
3. ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและบทบาทสตรี
4. อัตราการตายของเด็ก
5. พัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์
6. ต่อสู้กับโรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่นๆ
7. รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
8. ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

MDGs to SDGs

ระยะเวลา 15 ปีผ่านมา เป้าหมายการพัฒนา
แห่งสหประชาชาติทั้ง 8 ข้อได้สิ้นสุดลงโดยประสบความสำเร็จ
เป็นอย่างดีในหลายประเทศและเพื่อให้เกิดความ
ต่อเนื่องของการพัฒนา องค์การสหประชาชาติ จึงได้
กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่โดยอาศัยกรอบ
ความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) 3 มิติ
ให้เชื่อมโยงกัน ได้แก่

เศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม

เรียกว่า

“เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

Sustainable Development Goals (SDGs)

ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาทั้งของไทยและของโลก
ตั้งแต่เดือนกันยายน ปี 2558 เป็นเวลา 15 ปี

Sustainable Development Goals (SDGs)

ประกอบด้วยเป้าหมาย 17 เป้าหมาย

1. ขจัดความยากจนในทุกรูปแบบ ทุกที่
2. ขจัดความหิวโหย บรรลุเป้าหมายความมั่นคงทางอาหาร
มีโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน
3. ทำให้แน่ใจถึงการมีสุขภาวะในการดำรงชีวิตและ
ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี ของทุกคนในทุกช่วงอายุ

4. ทำให้แน่ใจถึงการได้รับการศึกษาที่ได้คุณภาพอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน
5. บรรลุถึงความเท่าเทียมทางเพศ และเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเด็กหญิงทุกคน
6. ทำให้แน่ใจว่าเรื่องน้ำและการสุขาภิบาลได้รับการจัดการอย่างยั่งยืนและมีสภาพพร้อมใช้
7. ทำให้แน่ใจว่าทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานที่ทันสมัย ยั่งยืน เชื่อถือได้ ตามกำลังซื้อของตน
8. ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและทั่วถึงให้เป็นไปอย่างยั่งยืน ส่งเสริมศักยภาพการมีงานทำและการจ้างงานเต็มที่และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน
9. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืน และทั่วถึงสนับสนุนนวัตกรรม

10. ลดความเหลื่อมล้ำ

ทั้งภายในและระหว่างประเทศ

11. พัฒนาเมืองและการตั้งถิ่นฐาน

ของมนุษย์ให้มีความปลอดภัย

ทั่วถึง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

และยั่งยืน

12. ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

13. ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง

สภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

14. อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และ

ทรัพยากรทางทะเลสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

15. พื้ทักษ์ บำรุง และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบ

นิเวศน์ การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้กับการแปรสภาพ

เป็นทะเลทราย ภัยแล้งและพื่นฟูความเสื่อมโทรมของที่ดิน

และหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

16. ส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นปกติสุขไม่แบ่งแยก
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการเข้าถึงความยุติธรรม
โดยถ้วนหน้าและสร้างให้เกิดสถาบันอันเป็นที่พึ่ง
ของส่วนรวมมีประสิทธิผล และเป็นที่ยอมรับในทุกระดับ
17. เสริมสร้างความเข้มแข็งในวิธีการปฏิบัติให้เกิดผล
และสร้างพลังแหล่งการเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ
ระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ສ້າງຄວາມ ສູ້ງາມ